

Des de que em van demanar aquesta col·laboració per al programa de les *Antenes fines* de la Masia de Drets de la Cinquena, ja he anat donant voltes a una difícil qüestió de què escriuria: i m'he tornat més i més adormit per un espai com aquest. I fins i tot he notat que programo d'altres anys i he vist signatures molt preuades del món cultural de la nostra ciutat desorientats pels seus adormits amb la història, els monuments, les arrels i costums tradicionals de la vila tortosina. Visions, m'ha quedat encara més clar que jo i si he hagut algun dubte, que jo i és ben difícil d'orientar la qüestió. Després de deu minuts quan quantes voltes més m'he inclinat per un tipus d'article del que en diuen *de consensu decemviri*: així sí, sense cap al·lusió a l'adocrinar ningú, sinó només amb el desig de reflexionar una vegada més sobre un dels temes que tantament em preocupen.

Aquesta actitud implacable m'ha dut a agitar la confusió de la Comissió de Fides per desfer-me actualment líl·lic el tema, a encapçalat aquests pàgines amb un títol que pot semblar molt genèric, però que crec que també està força ressonant amb una realitat que, pos a par, es fa present en el context de la vida familiar, social, cultural i política de les nostres terres i el broment de la incertesa. En fides referència el Babe Lluc a l'humilitat de la seva preva de posuó, després tradidit el que sembla ser un dels tres del seu ministri episcopal a la diòcesi tarroquina. Les seues paraules són al remfem d'aquest article: *"El nostre reu navel, amb l'incertesa i les nostres ciutats reu també el pes de la secularització i de la desecristianització. En un mnt d'incertesa i de desecristianització, hem de desfer-nostre pes de la seues fides assumpci-nostres, cercant el diàleg i calar escales enlloc, però, cerant, desu també, desu la passada de Crist al nostre mnt."*

Tímbré al nostre entorn, com en tants d'altres indrets de la vella Europa, homes i dones de totes les edats i sectors socials vivien la vida al marge de Déu. No semblava necessitat d'Ell per donar sentit a la seva vida. Fins fa poc, creure en Déu era *sensual* i la majoria nàstica creient vivia morta en la fe. Què ha passat per a que ara no sigui del tot així? Quines són les causes, les formes i els itineraris que estan portant a molts d'intel·lectuals nostrals a viure d'espera al Dèu de Jesucrist? Com ha de ser la fe viscuda en temps d'incertesa?

Intentaré, doncs, escriure quicòm que sigui una aproximació al fenomen de la incrença, als llets pels quals es manifesta, i, també, a les seves arrels. I vull fer-ho des del ple convenciment de que avui com ahir el que importa és **creure** fermament en el Déu Jesucrist per tal que sigui, ara i sempre, només Ell l'únic Camí que, des de la Veritat, dona la Vida.

Genitricamente, no é difícil denunciar de facto, às fêmeas e às ardeas d'algum tempo, fins emrota uma cultura dominada por um ateneus vital e d'uma cultura impregnar propicia d'uma leia superficial a uma increscência tamperbe social. Assim fa que moles vageas de cora conjuga de la suplicia desconcertantes i diluías, i que es present com a modélla uma moral evangélica descoladada — "Igitur — que se detemore la capacitat d'adulterio personal i de compresio fada a la leia i a l'espera evangélica. Es neces els símptomes d'alguna malúria que es produen per part d'alguns, sememem carentes, fábrials de la praxia religiosa posque es una crítica desordenada d'alguns títols, crencées a una fábrials de la religio que es qüestió de núsque, qualque — tamperbe — de la cultura i de la consciéncia en "el" muntal i p'grégata en "el" muntal. El resultat, que a poc es evident, d'una situació com aquesta és un progressu buit que, v'origina preque la leia de fonsament un orde de valors morais i es substituía per una vida "immanicadent" que comença la immedata sensació, l'esséu, o el viure el millor possible el moment present "sense preocupacions".

Algú ha definit aquest fenomen com el **neo-paganisme post-cristià**. Pot ser és una mica exagerat, però sí que és cert que la història —que continua essent mestra de la vida— explica que situacions com aquesta abans descrita són el resultat d'un domini de l'hedonisme i d'un materialisme consumista.

I és encara molt més preocupant quan aquesta increença s'adoma de la falsa religiositat anclada en la superstició —sentim així l'èxit actual de les velles formes espiritualistes i màgiques i l'apoteosi del cunaderisme— fabricant noves ideologies que esclavitzin des de la mentida. Surten així, també al nostre entorn d'una manera preocupant, les noves religions o sectes que, des de la manipulació de la veritat i la llibertat, fan carn, insínceres, també entre nosaltres.

És cert que no és aquest fenomen típic normés de les nostres terres. Som integrats en un món cultural i social que patiria aquesta malaltia. Algú pensaria fins i tot que no és això l'absència de salut sinó signe de benestar. Crec fermament, des de la llibertat, en el respecte a la pluralitat ideològica; però no accepto la instrumentalització de la veritat en benefici d'interessos egòiques que pretenen relativitzar la fe, o bé fer que s'arrasgui a la sagristia i es redueixi el viure en cristià a un "és preferible així".

També s'ha dit i escrit que contribueix molt al fenomen de la increença, la incoherència testimonial d'aquells cristians que *prediquen el que no creuen*, o que *no viuen el que prediquen*.

En la vida, ante la más caótica y violenta concepción del Concilio Vaticano II, "En aquesta granja de Santornh la vida consistia en la fe i les matèries còsmiques, però no es pogia negligir en l'anàlisi de la fe, per exposar els errors de la doctrina i creure i per les deficiències de la seva vida religiosa, moral i social, més aviat que no per revelar la fe, la gràcia de Déu i la religió" (G.S. 39). En també aquesta era una certa realitat que, malauradament, ens envolia. Però em sembla que, en aquest cas, no es gens encertat allò de "vol de voler, cosc de cosc". No pot ser mai excusa de mediocritat o d'indiferència, ni tan sols d'escandall, l'entusiasme dels qui tenien el tresor a les mans però no el del vakerem com a tal. A més, all no perdre de vista que el tresor de la fe l'hiu disposat Déu en les gens de certesa que són realitats. I és cert que algunes grans estan farca llinda des. Però també és cert que n'hi ha moltes altres farca encloses.

Ben aviat farà un any de la publicació per part dels bisbes de la Conferència Episcopal Espanyola del document *La vida als fons foscos* sobre la consciència cristiana davant l'actual situació moral de la nostra societat. A la primera part es fa una descripció de la situació, analitzant els símptomes i les causes de la crisi i alguns comportaments concrets; llegir aquest document, sense l'acostumament de les polèmiques, dóna molta llibertat. Especialment la segona part on es descriuen alguns aspectes del comportament moral cristià.

A l'enfocament document, quan es parla dels factors intracristians de l'actual crisi moral, s'assegura la falta de formació moral dels catòlics que porta a confondre moralitat amb legalitat, arrelada en confusió de conseqüències històricament trágiques. No hi ha dubte que un esforç lent per tal d'assolir una millor formació moral és una assignatura pendent dels creients d'avui. Que no ens quedí l'assignatura sempre pendent.

València, per cloure aquestes reflexions, dir quelcom referit a com em sembla hauria d'ésser la llei en temps d'incertesa, i fins i tot, com no hauria de ser. Estic convençut de que són reaccions inacceptables en el cristà d'ahir la nostalgia, les falses adaptacions de Fréngoli o les reaccions en la idealitat exigent del mateix, em sembla també fora de lloc la segona de refugi errats i tancats, i l'actitud defensiva del del fonamentalisme. No em sembla tampoc correcte en tot el víctima acceptant que oblidà el "seu lloc, ses... Neur".

La incertesa és un signe dels nostres temps que interpel·la la fe dels cristians, i els ha de dur a madurar la pròpia fe i la plena adhesió al Crist que crida a la conversió i a aprofundir i viure més radicalment el seu enganyament, des de la seguretat del "Sei autem vos habetis ciuitatem" (Mc 26,20). És per això que per la fe la crisi del cristianisme no pot ser un apleg sinó qüestions viscutes i experimentades, més encarnat ementa al nostre món. Una fe personalitzada, provocada en el diàleg per la formació, compartida en comunitats més vives. Una fe l'encarnada, que lluita contra l'adopció de costums, opinions i estils de vida "joqueja" i que està "alpegrada sempre a desmarcar-se de la nostra espècie" (I Pe 3,15), sense complexos d'inferioritat, condescendent i diferenciada amb la vida i la natura.

Qualsevol creient d'avui té com a epte fonamental, des de la fidelitat a la pròpia vocació, recuperar la consciència evangelitzadora dels primers cristians per tal de trencar la ignorància existencial que a vegles ens envolta, i per tal de ser testimonis vius d'una fe personal i comunitària que construeix fraternitat i solidaritat, transformant i humanitzant la nostra societat i el límit possible la *"civilització de l'amor"*, sempre en actitud diàlog i col·laboradora.

Per acabar, el crient no ha de pendre mai de vista que viu i amencia Crist crucificat, "escaldat pel feu jaus i missa per als grans, però per als qui han rebut la vocació... an Missos que és *propter Deum i servus de Deo*" (Cfr. 128-34). Que la Mare de Déu de la Claua, "nostra Regina... nostra mater", ens doni a tots els tomanis i a tots els qui aquí som, la llum i la força necessària per viure com a crients en temps d'incertesa. Només així cantarem aquestes lletres i sempre, de cor i de veritat, alts de "nostra Claua solita".

*Ensenyo eclesiàstica al Seminari de Terresa.
Ordinat sacerdot l'any 1978.
Càtedra Sistemàtica per la Universitat de Navarra.
Consell de la Parroquia dels Dolers a Terresa-cònt.
Membre del Gabinet d'aferecenci del Bisbat de Terresa.
Assessor i Capatzer de la Universitat de Navarra.*

